

Signature of Invigilators

Roll No.

--	--	--	--	--

1. ....

**LIBRARY & INFORMATION
SCIENCE**

(In figures as in Admit Card)

2. ....

Paper III

Roll No. ....

D/03/15

(In words)

Name of Areas/Section (if any) .....

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 200

Instructions for the Candidates

1. Write your Roll number in the space provided on the top of this page.
2. Write name of your Elective/Section if any.
3. Answer to short answer/essay type questions are to be written in the space provided below each question or after the questions in test booklet itself. No additional sheets are to be used.
4. Read instructions given inside carefully.
5. Last page is attached at the end of the test booklet for rough work.
6. If you write your name or put any special mark on any part of the test booklet which may disclose in any way your identity, you will render yourself liable to disqualification.
7. Use of calculator or any other Electronics Devices are prohibited.
8. There is no negative marking.
9. You should return the test booklet to the invigilator at the end of the examination and should not carry any paper outside the examination hall.

પરીક્ષાર્થીઓ માટે સૂચનાઓ :

૧. આ પૃષ્ઠના ઉપલા ભાગે આપેલી જગ્યામાં તમારી ક્રમાંક સંખ્યા (રોલ નંબર) લખો.
૨. તમે જે વિકલ્પનો ઉત્તર આપો તેનો સ્પષ્ટ નિર્દેશ કરો.
૩. ટૂંક નોંધ કે નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નોના ઉત્તર દરેક પ્રશ્નની નીચે આપેલી જગ્યામાં જ લખો. વધારાના કોઈ કાગળનો ઉપયોગ કરશો નહીં.
૪. અંદર આપેલી સૂચનાઓ ધ્યાનથી વાંચો.
૫. આ ઉત્તરપોથીને અંતે આપેલું પૃષ્ઠ કાચા કામ માટે છે.
૬. આ ઉત્તરપોથીમાં કયાંય પણ તમારી ઓળખ કરાવી દે એવી રીતે તમારું નામ કે કોઈ ચોકકસ નિશાની કરી હશે તો તમે આ પરીક્ષા માટે ગેરલાયક સાબીત થશો.
૭. કેલક્યુલેટર અથવા ઇલેક્ટ્રોનિક્સ સાધનો જેવાનો ઉપયોગ કરવો નહીં.
૮. નકારાત્મક ગુણાંક પદ્ધતિ નથી.
૯. પ્રશ્નપત્ર લખાઈ રહે એટલે આ ઉત્તરપોથી તમારા નિરીક્ષકને આપી દેવી. પરીક્ષાખંડની બહાર કોઈ પણ પ્રશ્નપત્ર લઈ જવું નહીં.

FOR OFFICE USE ONLY
Marks Obtained

Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					

Total Marks Obtained.....
Signature of the co-ordinator.....
(Evaluation)

SEAL

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ગ્રંથાલય અને માહિતી વિજ્ઞાન

PAPER-III

પ્રશ્નપત્ર-III

Note :- This paper has two parts A and B. All questions are compulsory.
નોંધ :- આ પ્રશ્નપત્રના બે વિભાગ છે (અ અને બ). બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

PART 'A'

વિભાગ 'અ'

Note :- This part has ten short essay type questions of 16 marks each to be answered in about 300 words each.

નોંધ :- આ વિભાગમાં કુલ દસ પ્રશ્નો ટુંકા નિબંધ સ્વરૂપના છે. તે પૈકી પ્રત્યેક પ્રશ્નના ૧૬ ગુણ છે. પ્રત્યેક પ્રશ્નનો જવાબ લગભગ ૩૦૦ શબ્દોમાં આપવાનો છે.

1. Describe the scope of 'Intellectual Property Rights'. Discuss the salient features of copyright law in India.
'ઇન્ટેલેકચ્યુઅલ પ્રોપર્ટી રાઈટ્સ' નો વ્યાપ વર્ણવો. ભારતમાં 'કોપીરાઈટ' કાયદાની લાક્ષણિકતાની ચર્ચા કરો.

Or

અથવા

Define data, information and knowledge. Discuss the role of information in the socio-economic development of a country such as India.
ડેટા, માહિતી અને જ્ઞાનની વ્યાખ્યા આપો. ભારત જેવા દેશના સામાજિક-આર્થિક વિકાસમાં માહિતીના ફાળાની ચર્ચા કરો.

2. "The technological developments in electronic media to-day has given new directions in the organisation of Library and Information Systems." Discuss in the context of Fifth Law of Library Science.

“આજે ‘ઇલેક્ટ્રોનિક સ્ટોરેજ મિડિયા’ માં ટેકનોલોજીકલ વિકાસે ગ્રંથાલય અને માહિતી પદ્ધતિના સંગઠનમાં નવી દિશા આપી છે.” ગ્રંથાલય વિજ્ઞાનના પાંચમાં સૂત્રના સંદર્ભમાં ચર્ચા કરો.

Or

અથવા

Explain the role of a library association in the development of the library profession. Make an assessment of the Indian Library Association (ILA) in this regard.

ગ્રંથાલય વ્યવસાયના વિકાસમાં ગ્રંથાલય મંડળોનો ફાળો સમજાવો. આ અર્થમાં ‘ઈન્ડિયન લાયબ્રેરી એસોસિએસન’ નું મૂલ્યાંકન કરો.

3. Define 'Primary, Secondary and Tertiary' sources of information. Describe the main features of a 'Secondary' source of information in Library and Information Science.

પ્રાથમિક, દ્વિતીય અને તૃતીય કક્ષાના માહિતી સ્ત્રોતની વ્યાખ્યા આપો. ગ્રંથાલય અને માહિતી વિજ્ઞાનમાં દ્વિતીય કક્ષાના માહિતી સ્ત્રોતની મૂખ્ય વિશેષતા વર્ણવો.

Or

અથવા

Discuss the need for Geographical sources of Information. Describe the scope and arrangement of any one such source useful for information about India.

માહિતીના ભૌગોલિક સ્ત્રોતની જરૂરિયાતની ચર્ચા કરો. ભારત વિષેની માહિતીના એવા કોઈ એક સ્ત્રોતના વ્યાપ અને ગોઠવણી વર્ણવો.

4. 'Reference Service' and 'Referral Service' are integral parts of Library and Information Services. Discuss by giving examples.
'સંદર્ભ સેવા' અને 'રીફરલ સેવા' ગ્રંથાલય અને માહિતી સેવાનો અંતર્ગત ભાગ છે. ઉદાહરણ આપી ચર્ચા કરો.

Or

અથવા

"Translation Service is essential in removing the communication barriers in libraries and information centres." Discuss, by giving examples how such a service should be organised.

"ગ્રંથાલયો અને માહિતી કેન્દ્રોમાં પ્રત્યાયનના અવરોધોને દૂર કરવામાં ભાષાંતર સેવા જરૂરી છે." ઉદાહરણ આપી આવી સેવા કેવી રીતે આયોજિત કરી શકાય તેની ચર્ચા કરો.

5. Discuss the different modes of formation of subjects. Examine the implications of any *two* such modes in library classification, by giving examples.
વિષય નિર્માણની વિવિધ પ્રક્રિયાઓની ચર્ચા કરો. ગ્રંથાલય વર્ગીકરણમાં કોઈપણ બે વિષય નિર્માણની પ્રક્રિયા ઉદાહરણ સહ તપાસો.

Or

અથવા

Differentiate between pre-coordinate and post-coordinate systems of indexing. Discuss by giving examples the salient features of any *one* of them.
નિર્દેશીકરણની પૂર્વ-સમન્વિત અને અનુ-સમન્વિત પદ્ધતિઓ વચ્ચેનો તફાવત દર્શાવો. ઉદાહરણ આપીને બેમાંથી એકની લાક્ષણિકતાઓની ચર્ચા કરો.

6. Mention the principles of management enunciated by Henri Fayol. Discuss with examples the implications of any *one* of them in library management.

હેનરી ફોયલે આપેલ સંચાલનના સિદ્ધાંતો વર્ણવો. તે પૈકી કોઈપણ એકની અસર લાયબ્રેરીનાં સંચાલનમાં ઉદાહરણ સહ ચર્ચા કરો.

Or

અથવા

Discuss the main problems involved in the acquisition of serials in special libraries in India. Give examples.

ભારતમાં વિશિષ્ટ ગ્રંથાલયોમાં સામયિક પ્રાપ્તિના મૂખ્ય પ્રશ્નોની ચર્ચા કરો. ઉદાહરણ આપો.

7. What do you understand by 'Multimedia' ? Discuss by giving examples their comparative usefulness in library and information services.
'મલ્ટીમિડીયા' એટલે શું ? ગ્રંથાલય અને માહિતી સેવામાં તેની તુલનાત્મક ઉપયોગિતા ઉદાહરણ સહ ચર્ચા કરો.

Or

અથવા

Discuss the parameters that distinguish between LAN and WAN. How are these two networks useful in providing library services ?

LAN અને WAN વચ્ચેનાં ભેદ માટેના માપદંડોની ચર્ચા કરો. આ બન્ને 'નેટવર્ક' ગ્રંથાલય સેવા આપવા કેવી રીતે ઉપયોગી નિવડે છે ?

8. "INTERNET" to-day is playing a vital role in supplementing of traditional library and information services." Discuss, by giving examples.
આજે 'ઈન્ટરનેટ' એ પરંપરાગત ગ્રંથાલય અને માહિતી સેવાઓને પૂરક મહત્વની ભૂમિકા ભજવે છે.

Or

અથવા

Describe the main functions being performed by OCLC.
OCLC નાં મૂખ્ય કાર્યો વર્ણવો.

9. What do you understand by 'Scientific Method of Research' ? Explain the application of scientific method in the field of Library and Information Science.

સંશોધનની વૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિ વિષે આપ શું જાણો છો ? ગ્રંથાલય અને માહિતી વિજ્ઞાન ક્ષેત્રે વૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિની ઉપયોગિતા સમજાવો.

Or

અથવા

Explain, by giving examples, the usefulness of 'Experimental Method' and 'Case Study Method' of research in Library and Information Science.

ગ્રંથાલય અને માહિતી વિજ્ઞાનનાં સંશોધનમાં પ્રયોગાત્મક પદ્ધતિ અને 'કેસ સ્ટડી' પદ્ધતિની ઉપયોગિતા ઉદાહરણ સહ સમજાવો.

10. What are the functions of a National Library ? Examine how far these functions are being performed by India's National Library, Kolkata.

રાષ્ટ્રીય ગ્રંથાલયનાં કાર્યો શું છે ? ભારતનું રાષ્ટ્રીય ગ્રંથાલય, કલકત્તા આ કાર્યો કેટલે અંશે કરે છે તે તપાસો.

Or

અથવા

Describe the role of the Raja Ram Mohan Roy Library Foundation, Kolkata in the development of public libraries in India.

ભારતમાં જાહેર ગ્રંથાલયોના વિકાસમાં રાજા રામમોહન રોય લાયબ્રેરી ફાઉન્ડેશન, કલકત્તાનો ફાળો વર્ણવો.

PART 'B'
વિભાગ 'બ'

Note :— This part has only *one* question of 40 marks to be answered in about 800 words each.

નોંધ :— આ વિભાગમાં ફક્ત એક પ્રશ્ન છે તેના કુલ ૪૦ ગુણ છે. તેનો જવાબ લગભગ ૮૦૦ શબ્દોમાં આપો.

11. Describe the role, the UGC has played in the development of University and College libraries in India.

ભારતમાં યુનિવર્સિટી અને કોલેજ ગ્રંથાલયોના વિકાસમાં યુજીસી આપેલ ફાળો વર્ણવો.

Or

અથવા

Discuss the salient features of AACR II as a comprehensive cataloguing code.

એએસીઆર-II ના સર્વગ્રાહી સૂચિ નિયમાવલી તરીકેના લાક્ષણિક તત્વોની ચર્ચા કરો.

Or

અથવા

Discuss the essential criteria for selecting a library management software. Explain the features of one such library software useful for a university library in India.

લાયબ્રેરી મેનેજમેન્ટ સોફ્ટવેરની પસંદગી માટે જરૂરી માપદંડોની ચર્ચા કરો. ભારતમાં યુનિવર્સિટી લાયબ્રેરી માટે ઉપયોગી કોઈ એક લાયબ્રેરી સોફ્ટવેરની લાક્ષણિકતા સમજાવો.

